

TE DEUM

Geachte aanwezigen in al uw titels en hoedanigheden,

Ik wil jullie, mede in naam van de provinciecommandant van het militair commando Vlaams-Brabant Roel Parisis, van harte welkom heten op deze receptie ter gelegenheid van onze nationale feestdag. Het is voor mij, een waar genoegen om jullie nog steeds te kunnen ontvangen in dit prachtige stadhuis van onze provinciehoofdstad. Want zoals jullie wellicht weten worden de deuren van dit gebouw binnenkort gesloten voor een ingrijpende renovatie en de planning is dat het tegen 2029 terug toegankelijk zal zijn in de vorm van een **open huis** waar Leuvenaars, bezoekers en toeristen welkom zijn.

Het is een mooie traditie dat de provinciegouverneur ter gelegenheid van die nationale feestdag een woordje richt tot de aanwezigen op deze receptie, en het is een al even goede gewoonte dat die speech wordt kort gehouden. Ik zal jullie dan ook niet vervelen met een uitgebreide terugblik op het afgelopen jaar, maar mij beperken tot enkele gebeurtenissen of tendensen van het lopende jaar die althans in mijn ogen de moeite zijn om even bij stil te staan.

En dan kunnen we jammer genoeg niet rond **het weer en de klimaatverandering** die we almaar meer heel concreet ervaren op dagdagelijkse basis. Het is vandaag opnieuw wisselvallig weer, er wordt nog regen voorspeld, en 2024 breekt alle neerslagrecords. En dat heeft vaak zware gevolgen, en zo zijn we in het westen van onze provincie het jaar gestart met serieuze overstromingen in het Denderbekken. Na een zeer nat najaar in 2023 waren de gronden zo verzadigd dat de extra neerslag, die rond de jaarwisseling viel, de grond niet meer kon intrekken.

De neerslaghoeveelheid die op zich niet eens zo uitzonderlijk was, leidde tot ondergelopen straten en huizen. Het station van Liedekerke was gedurende een paar dagen onbereikbaar, en in Affligem en Ternat stonden heel wat straten en huizen onder water, en hetzelfde beeld zagen we in Londerzeel.

Of kijken we maar terug naar vorige week, waar zware stormen en hevige wind ook door Vlaams-Brabant een spoor van vernieling trok. Met de afkondiging van een gemeentelijke rampenfase in Londerzeel en Kapelle-op-den-Bos, en met als trieste uitschieter de enorme verwoestingen in ons provinciaal domein in Huizingen.

Sinds ik een kleine 4 jaar geleden gouverneur werd, maakte ik nog geen normale jaren mee wat de weers-elementen betreft. **Klimaatverandering** is geen verre toekomst meer, extreme weers-omstandigheden zullen steeds vaker voorkomen. We moeten bijgevolg nog meer dan voorheen inzetten op zowel preventieve maatregelen die de schade beperken als op meer structurele maatregelen die de klimaatverandering en de gevolgen daarvan zoveel als mogelijk tegengaan.

Maar daarnaast zullen we steeds meer alert moeten zijn om snel en adequaat te reageren *als een noodsituatie zich daadwerkelijk voordoet*. En dan lijkt het mij op deze nationale feestdag zeker gepast om **hulde te brengen aan de hulpdiensten** in onze provincie, en natuurlijk ook in de rest van het land. Zij staan letterlijk dag en nacht paraat om onze bevolking maar ook onze infrastructuur te beschermen, en zij hebben de voorbije jaren zeker bewezen dat ze goed voorbereid zijn om de steeds frequentere noodsituaties het hoofd te bieden. Maar het moet duidelijk zijn voor beleidsmakers op alle bestuursniveaus, dat we zullen moeten blijven investeren in deze hulpdiensten, ook in tijden waar de overheidsfinanciën steeds meer onder druk staan. En daarnaast moet er voldoende aandacht gaan naar het ontwikkelen van een duurzame *risicocultuur* in alle sectoren van onze samenleving, alsook een verhoogde *weerbaarheid* van de burgers.

De **oorlogssituaties in Gaza en Oekraïne** zijn te complex om daar in het bestek van deze korte toespraak verder op in te gaan, maar ik kan toch echt niet anders dan mijn afschuw en grote bezorgdheid hierover uit te spreken. Begin van deze maand juli was er nog een aanval op Kiev, waarbij onder meer een kinderziekenhuis getroffen werd en zo de meest kwetsbaren in onze maatschappij, onschuldige kinderen, geraakt werden. Ook in de Gazastrook vallen nog elke dag onschuldige burgerslachtoffers, en zijn de grenzen van de menselijkheid - of beter gezegd de onmenselijkheid - ver overschreden.

Het toont in elk geval aan hoe belangrijk het is dat de internationale gemeenschap samenwerkt om vreedzame oplossingen te vinden en de nodige humanitaire hulp te bieden aan de getroffen bevolking. **Constructieve dialoog en respect voor mensenrechten** zijn belangrijke waarden in onze Westerse democratie, die we wereldwijd moeten blijven promoten en verdedigen.

Maar daarvoor is het nodig dat we **in Europa voldoende sterk staan**, en daar is toch nog heel wat werk aan de winkel. We moeten immers onder ogen zien dat Europa en de Europese landen op velerlei domeinen steeds minder snel vooruitgang boeken dan veel andere landen, en dat we bijgevolg steeds meer afhankelijk zijn van grootmachten zoals China of de VS en dit op zowel eco-

nomisch en militair vlak, als wat betreft energie en klimaat. Bovendien is onze traditionele bondgenoot de VS fel verzwakt en intern verdeeld, en de facto steeds minder een “wereldleider”, wat de deur wijd opent voor een invloedsuitbreiding van andere grootmachten of landen, die veel minder bondgenootschap voelen met Europa.

En ook hier staan we voor de enorme uitdaging om meer te investeren in defensie in budgettair moeilijke tijden. Helemaal niet evident, maar wel absoluut noodzakelijk, zeker in tijden waar een Amerikaanse presidentskandidaat de NATO in vraag stelt, en de militaire hulp aan Oekraïne op lossen schroeven zet.

We moeten op dit vlak vooral niet naïef zijn, en er terdege rekening mee houden dat deze mogelijke ontwikkelingen de expansiedrang van Poetin en Rusland serieus kan aanwakkeren.

Het hoofd bieden aan die onzekere en moeilijke tijden *kan en mag niet enkel* een verantwoordelijkheid zijn van politici of beleidsmakers, maar vereist ook een grotere weerbaarheid en strijdbaarheid van onze burgers en dus ook van onze maatschappij. Dat begint bij het besef, inzicht en erkenning van de problematiek, maar moet ook leiden tot meer individuele verantwoordelijkheid en volharding van die burgers. En dus tot meer begrip en *aanvaarding vanwege de mensen voor die politiek*, en voor het feit dat er moeilijke maatregelen moeten worden genomen, waarbij iedereen zijn of haar steentje zal moeten bijdragen. Of met andere woorden: een groter besef dat eigenbelang samenhangt met het algemeen belang, en dat we hier allemaal meer naar moeten handelen.

Een laatste thema dat ik wil aansnijden zijn de **verkiezingen**, want ook in ons land is 2024 een feest van de democratie. De Europese, Federale en Vlaamse stembusgang zijn net achter de rug, en in oktober wachten ons al de gemeenteraads- en provincieraadsverkiezingen. Verkiezingen vormen de hoeksteen van de **democratie**. Ze zijn het fundament, waarop de macht van het volk rust en waarbij de stem van elke burger telt. In een democratie bepalen verkiezingen wie de leiders zijn en welke richting een land, regio, provincie, stad of gemeente opgaat. In een wereld, waarin de roep om transparantie en gelijkheid steeds luider klinkt, zijn verkiezingen het ultieme middel voor burgers om hun stem te laten horen, om hun rechten te laten gelden, en om invloed uit te oefenen op de toekomst. Het is dan ook onze verantwoordelijkheid om deze democratische traditie te koesteren en actief deel te nemen aan elke verkiezing, zeker nu de stemplicht is weggeval- len voor de lokale en provinciale verkiezingen.

Tezelfdertijd moeten wij als burgers ook realistisch zijn, en goed beseffen dat verkiezingen en nieuwe regeringen niet vanzelf de enorme uitdagingen van deze tijd oplossen. Ik heb zonet het Boek Alkibiades van Ilja Leonard Pfeijffer gelezen, en naast een ongeëvenaarde literaire schrijfstijl, beschrijft dit boek op treffende wijze hoe de Griekse democratie in de 5^e eeuw voor Christus ongelooflijke gelijkenissen vertoont met de huidige politiek-maatschappelijke situatie zoals wij die vandaag kennen in België, maar evenzeer in vele andere landen. En zo wijst de Griekse veldheer en politicus Alkibiades in die tijd al op de beperkingen van de democratie, en de soms te hoge verwachtingen van de bevolking, en dat moet ons ook vandaag tot nadenken stemmen. Want Alkibiades zegt, en ik ga hem nu even citeren:

“Het probleem met de democratie is dat iemand het effectief moet doen. Het volk beslist, verwacht en eist van alles, maar kan dat zelf allemaal niet waarmaken en uitvoeren. Vervolgens roept het degenen die dat tenminste probeert te doen (verkozen politici dus) om de haverklap ter verantwoording. Bovendien beslist, verwacht en eist het volk ook vaak de verkeerde dingen, zonder dat het daarvoor verantwoording moet afleggen aan de bestuurder, die zich in allerlei bochten moet wringen om de schade te beperken.

Dit is volgens mij een terechte en interessante bemerking, maar natuurlijk wel slechts een bemerking in de marge, die niets afdoet van de onweerlegbare meerwaarde en verdienste van de democratie als wellicht de minst efficiënte, maar zonder enige twijfel de best mogelijke bestuursvorm.

Ik wil dan ook een oproep doen om die democratie naar waarde te schatten, en te beseffen dat we allemaal een verantwoordelijkheid hebben om die in stand te houden.

Ik wil ook de politici en publieke administraties op de verschillende beleidsniveaus bedanken voor hun niet-aflatende inzet voor de maatschappij en het algemeen belang.

En tenslotte wens ik jullie allen een fijne nationale feestdag toe. Graag hef ik nu samen met jullie het glas op België, een land rijk aan diversiteit en cultuur, waar we onze democratische waarden hoog in het vaandel dragen.